

Seksualinės prievartos ir išnaudojimo prevencija

*Apie sveikas ribas
bažnyčios veikloje*

***„Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų
mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“***

Mt 25, 40

„Seksualinė prievarta yra nusikaltimas, kuris įžeidžia mūsų Viešpatį, daro fizinę, psichinę ir dvasinę žalą aukoms ir griaua mūsų tikinčiųjų bendruomenę. Kad ši prievarta visomis savo formomis nepasikartotų, reikia nuolatinio ir gilaus mūsų širdžių atsivertimo, kurį liudytų konkrečios ir veiksmingos priemonės, įtraukiančios visus Bažnyčios narius. Tuo būdu asmeninis šventumas ir moralinis įsipareigojimas prisidės prie pasitikėjimo evangeline žinia ir skatins Bažnyčios misiją.“

(Vos estis lux mundi, motu proprio, popiežius Pranciškus 2019)

Nepilnamečių ir pažeidžiamų suaugusių išnaudojimo ir prievartos prevencija Katalikų bažnyčioje Norvegijoje

Mūsų visų trijų vyskupijų/prelatūrų parapijose galioja bendros taisyklės.

Bažnyčia turi būti saugi vieta. Mes turime užkirsti kelią prievartai ir kurti kultūrą, kurioje būtų paprasta ir saugu pareikšti įtarimus dėl išnaudojimo ir prievartos. Į tokius pareiškimus turi būti žiūrima rimtai. Reikia nepamiršti, kad tokio pobūdžio nusikaltimai gali bet kada įvykti.

Pasitikėti Bažnyčia reiškia tikėtis, kad dvasininkai, darbuotojai ir savanoriai, esantys atsakingi už vaikus ir pažeidžiamus suaugusius, gerbs tarnystės ir elgesio standartus. Šiandieninių technologijų vystymasis rodo, kaip yra svarbu taikyti tuos pačius standartus tiek tikrame, tiek virtualiame pasaulyje.

Mes užkertame kelią prievartai kurdami gerus ryšius, taikydami konkrečias priemones, įtvirtintas parapijų veikloje. Parapijų administratoriai ir tarybos yra atsakingi už jų įgyvendinimą.

Vienuolynai ir ordinai, kunigų seminarijos, katalikiškos mokyklos, NUK (NJK – Norvegijos Jaunieji Katalikai) ir kitos katalikiškos organizacijos turi būti supažindintos su šiais standartais.

Žemiau išdėstytos etinės taisyklės galioja ne vien tik prievartos atvejams, kuriuos įvykdė Bažnyčios tarnautojai ir savanoriai. Jau daugelį metų krikščioniškos santuokos ir šeimos vertybės patiria didelį spaudimą. Be šio tvirto pagrindo ryšys tarp šeimos ir reprodukcijos silpsta ir daug žmonių nežino kaip elgtis. Agresyvi seksualizacija veikia per daugelį komunikacijos kanalų. Pornografija yra prieinama net vaikams. Tai veikia mūsų visuomenę ir mūsų tarpusavio ryšius. Taigi dirbantieji Bažnyčioje susiduria su iki šiol nežinotais iššūkiais. Dėl šios priežasties mūsų etinių taisyklių įgyvendinimas apsaugos taip pat ir kunigus, tarnautojus ir savanorius.

Visose trijose vyskupijose galioja šios taisyklės:

A. Įdarbinimo ir tinkamumo patikrinimo taisyklės

Įdarbinant savanorius klebonas ir parapijos taryba privalo...

- kasmet paskirti asmenį, atsakingą už savanorių apmokymą ir kuravimą.
- prieš pradėdant dirbti supažindinti savanorį su *etikos taisyklėmis*.
- pasirūpinti, kad savanoris pasirašytų raštišką įsipareigojimą laikytis etikos taisyklių.
- pasirūpinti, kad visi dirbantys su vaikais ir paaugliais pristatytų policijos pažymą apie teistumą.

B. Etikos taisyklės dirbant su nepilnamečiais ir pažeidžiamais suaugusiais

- Su visais elgtis pagarbiai.
- Nepamiršti, kad žodžiai ir veiksmai gali būti neteisingai suprasti.
- Gerbti kitų fizines ir emocines ribas.
- Žinoti, kad gali būti pasekmės po fizinio kontakto (pvz. palytėjimo, apsikabinimo).
- Aiškiai atskirti savo privatų gyvenimą ir savo vaidmenį/pareigas parapijoje.
- Aiškiai suvokti savo vaidmenį, galią ir poziciją.
- Su vaikais ir paaugliais būti atviroje aplinkoje, kitų akivaizdoje, nebūti vieniems (žr. *žemiau dėl išimties*).
- Naudoti principą „mažiausiai trys asmenys patalpoje/erdvėje“ – vienas vaikas ir du suaugę, vienas suaugęs ir du vaikai.
- „Mažiausiai trys“ - principas galioja ir virtualinėje erdvėje.
- Uždarų durų išimtis: šiuo atveju turi būti iš anksto informuojamas kitas suaugęs asmuo arba tėvai.
- Socialinėse medijose vengti kontakto su nepilnamečiais.
- Pokalbiai telefonu su nepilnamečiais turėtų būti registruojami.
- Nesidalinti seksualizuojančio turinio nuotraukomis ir/ar videoįrašais.
- Stovyklose neturėtų vykti pokalbiai po 23 val.
- Nevartoti alkoholio, nerūkyti ir pan. nepilnamečių akivaizdoje.
- NB! Alkoholio ar pan. paveiktas suaugęs yra laikomas *pažeidžiamu asmeniu*.
- Susipažinti su Norvegijos asmens apsaugos įstatymais (dėl dalijimosi informacija, fotografavimo ir naudojimo socialinėse medijose).
- Nebijoti pranešti apie kitų netinkamą elgesį.
- Žinoti, kad prievartautojas gali būti ir nepilnametis asmuo.
- Užtikrinti, kad vaikai, paaugliai ir pažeidžiami asmenys išdrįstų pasidalinti savo įtarimais.
- Kuo greičiau pranešti savo viršininkui apie galimai įvykusią prievartą.

Kunigams:

- Išpažinčių turi būti klausoma klausykoje bažnyčioje arba atvirose patalpose ar lauke.
- Asmeniniai pokalbiai/sielovada turi vykti bendro naudojimo patalpose, prie atvirų durų/įstiklintų durų arba lauke.

C. Saugios aplinkos parapijose taisyklės

Parapijos patalpose turi būti saugu, nepriklausomai nuo to, kas organizuoja renginį. Todėl turi būti laikomasi šių taisyklių:

- Parapija privalo turėti savo prevencines taisykles.
- Parapija privalo turėti asmenį, atsakingą už patalpų naudojimą ir nuomą. Išnuomojant patalpas nuomininkas turi pasirašyti sutartį:
  - Tai taikoma nuomininkams iš parapijos ir už parapijos ribų bei parapijos grupių.
  - Asmuo, atsakingas už nuomą, privalo supažindinti nuomininką su naudojimo ir etikos taisyklėmis.
- Parapija turi pasirūpinti tinkamų patalpų asmeniniams pokalbiams įrengimui (pvz. su įstiklintomis durimis ar langu).
- Parapija turi supažindinti besisvečiuojančius kunigus ir kitus svečius su galiojančiomis taisyklėmis.

D. Apmokymas ir kuravimas

Dalijimasis žiniomis ir praktika yra svarbios prevencinės priemonės:

- Kiekvienoje vyskupijoje/prelatūroje yra koordinatorius seksualinės prievartos prevencijai. Jis padeda parapijoms organizuoti kursus ir kasmet teikia raportą vyskupui.
- Mes rengiame prevencinius kursus atsakingiems asmenims tam, kad jie paskui apmokytų vietos kursų vadovus.
- Kursų medžiagą galima rasti internetinėje svetainėje katolsk.no.
- Šių taisyklių įgyvendinimo patikrinimas vyksta vyskupo vizitacijų metu.

Oslo katolske bispedømme
Akersveien 5
0177 Oslo
Tlf.: 23 21 95 00
okb@katolsk.no

Trondheim stift
Sverresgate 1
7012 Trondheim
Tlf.: 73 52 77 05
mn@katolsk.no

Tromsø stift
Storgata 94, postboks 132
9252 Tromsø
Tlf.: 77 68 56 04
nn@katolsk.no